

Sotapojan kyydissä käymään kotona

**Sirkka Punkka (o.s. Suutari) muistelee.
Muistot kirjannut velipoika Hannu Suutari.**

Olimme evakkomat kallamme juuttuneet jo lähes viikoksi Kallislahden asemalle, kun emme onnistuneet saamaan eläimille vaunua. Monesti meille luvattiin, mutta aina joku miehistä ilmoitti röyhkeästi vaunun kuuluvan heille ja alkoi lastata. Äitini totesi, että tässä tarvitaan nyt miehistä apua ja aikoi kirjoittaa isälle, joka oli jäänyt kotiin hoitamaan viljelyspäällikön tehtäviä. Esitin kuitenkin äidille, että lähtisin Javanaisen Annin kanssa yrittämään kyytiä, jolla pääsisimme käymään kotona isän luona. Se olisi kirjettä nopeampi tapa saada apua.

Aloimme kysellä asemalla olevilta sotilailta, millä kyydillä täältä voisi päästä käymään vielä Räisälässä Eräs sotilas ilmoittikin olevansa juuri lähdössä kuorma-autolla sinne. Siihen kyytiin olisi mahdollista tulla mukaan, jos uskaltaa. Toki me uskalsimme, mieshän oli rehti suomalainen sotilas ja meillä tarve päästä matkaan. Autoon noustuamme kuski totesi kuitenkin, että tässä on tytöt vielä "monta mutkaa matkassa". Olemme menossa vartioidulle alueelle, joten meidän on selvitettävä, miten puhumme vartijalle tarkastuksessa. Kuski sattui olemaan nimeltään myös Suutari, joten sovittiin, että Sirkka on hänen sukulaistyttönsä ja Anni naapurin tyttö. Heiltä on jäänyt tavaroita kotiin ja he ovat lähteneet niitä noutamaan. Näin lupasi kuski kertoa asian vartijalle.

Rajan lähestyessä siirryimme pressulla katetun auton lavalle, josko pääsisimme helpommin läpi tarkastuksen. Matka kuorma-auton lavalla ei tuntunut kovinkaan mukavalta. Tiet olivat kuoppaisia ja vauhti tuntui lavalla paljon kovemmalta. Eräässä töyssyssä jalkani osui johonkin terävään esineeseen, jolloin säärestä alkoi vuotaa verta. Se tästä vielä puuttui! Pian tulimme myös tarkastuspisteeseen. Vartija tarkasti kuskin paperit ja kurkisti tietysti myös lavalle. "Mitäs tyttöjä täällä on kyydisä?" Kuski kertoi sopimamme tarinan ja lupasi kunniasanalla tuoda tytöt takaisin kotona käynnin jälkeen. Vartija uskoi kuskin kertoman sukulaisuudesta ja päästi meidät jatkamaan matkaa. Pian saavuimmekin jo Räisälän kirkolle, jossa liikkui paljon sotilaita.

Myös isäni Martti sattui olemaan kirkolla käymässä, joten pääsin aivan tuoreeltaan kertomaan hänelle vaunujen saannissa olevista vaikeuksista. "Minä lähenkin tästä heti sinne", vastasi isä, "mene sinä kotiin. Minulla on siellä meidän navetassa kiinni otettu lehmä ja hevonen. Hoida sinä niitä, lypsä lehmä ja anna rehuja eteen."

Samalla isä kertoi myös Myllypellon asemalla olevista tavaroistamme, jotka pitäisi siirtää Kaarlahteen, koska Myllypellon rata oli poikki. Kuultuamme asemalla seisovista tavaroista tiedustelimme kuskiltamme, olisiko hänellä mahdollisuutta järjestää kuljetusta jossain tilaisuudessa. Hän lupasi tutkia asiaa. Samalla selvisi myös, että hän oli majoittunut Kivipellon koululle. Päästyämme kotiin hoidimme yhdessä Annin kanssa eläimet meidän navetassamme. Yöksi menimme kuitenkin Annin kotiin Javanaiselle, joka oli aivan koulun vieressä. Niin tuntui turvallisemmalta.

Anni Javanainen (edessä vas.) ja Sirkka Suutari pääsivät sotapojan kyydissä käymään Kallislahden asemalta kotona Räisälässä. Kuvassa myös Bertta (sukunimi ei ole tiedossa), Tyyne Matikka (takana vas.), Kaino Hirvelä ja Aune Javanainen.

Koululla olevat sotilaat kävivät meitä iltaisin tervehtimässä ja kiusoittelemassa: "Mitäs tytöt tekisitte, jos tuolta pellolta alkaisi yhtäkkiä kuulua ammuntaa?" "Lähtisimme tietysti karkuun niin paljon kuin kintuista lähtisi", vastasimme. Sotilaita nauratti: "Me taas menisimme ammunnan kuultuamme lypsylle!"

Eräänä iltana ilmestyi pihaan kuorma-auto ja tuttu kuski kaverinsa kanssa. "Nyt tytöt lähdetään hakemaan ne tavarat Myllypellolta, joista oli silloin puhe." Saavuttuamme asemalle siellä oli paljon tavaroita lastausta odottamassa. Muistin, että isä oli tehnyt meidän tavaroillemme uudesta laudasta kookkaita laatikoita. Tämä helpotti suuresti niiden löytymistä ja lastaamista kuormaan. Ajoimme siitä Kaarlahteen, jossa parhaillaan oli lastaus käynnissä. Saimme luvan purkaa tavarat suoraan vaunuun.

Isän saapuessa Kallislahden asemalle siellä olikin jo Sievä-äitiä onnistanut. Eläimiä oltiin parhailaan lastaamassa vaunuun. Äiti oli saanut tietää, että asemapäällikölle oli moni vienyt vaunuja anossa mukanaan voita ja maitoa. Niinpä hänkin seuraavalla kerralla menetteli samoin. Tämäkö lie auttanut, kun vihdoinkin oli vaunu saatu. Isä oli osallistunut lastaukseen ja todennut, että matka pääsee nyt jatkumaan junalla. Hän palasi välittömästi takaisin Räisälään hoitamaan tehtäviään. Isä oli varsin tyytyväinen kuullessa, että olimme Annin kanssa saaneet hoidettua tavaroiden siirron ja lastauksen Kaarlahdessa. Hän pyysi meitä vielä jäämään muutamaksi päiväksi kotiin hoitamaan eläimet ja tekemään hänelle ruokaa. Pian kuitenkin tuli käsky, että nyt on kaikkien siviiliväestöön kuuluvien poistuttava pikaisesti Räisälästä. Matka takaisin Pohjanmaalle lienee tapahtunut normaalisti junalla. Valitettavasti vuodet ovat pyyhkineet ne muistot pois.